

A1-B1

NIDERLANDZKI

Gramatyka z ćwiczeniami

- najważniejsze zagadnienia gramatyczne
- różnorodne ćwiczenia
- słowniczek i tabela czasowników nieregularnych
- praktyczna lista wyrażzeń przyimkowych

NOWE WYDANIE

EDGARD
JEZYKIOBCE.PL

SPIS TREŚCI

Wstęp	6
Przydatne strony internetowe	7
1. Język niderlandzki i jego odmiany	9
2. Pisownia i wymowa (de spelling en de uitspraak)	11
2.1 Samogłoski i dwugłoski (de klinkers en de tweeklanken)	11
2.1.1 Pisownia samogłosek	13
2.2 Spółgłoski (de medeklinkers, de consonanten)	15
2.2.1 Pisownia spółgłosek	16
2.3 Akcent (de klemtoon)	17
3. Rodzajnik (het artikel, het lidwoord)	20
3.1 Rodzajnik nieokreślony (het onbepaalde lidwoord) a rodzajnik określony (het bepaalde lidwoord)	20
3.2 Opuszczenie rodzajnika	22
3.3 De / het	26
3.4 Archaiczne formy rodzajnika	27
4. Rzeczownik (het substantief, het zelfstandig naamwoord)	30
4.1 Rodzaj gramatyczny a naturalny	30
4.2 Liczba mnoga (het meervoud)	31
4.2.1 Nieregularna liczba mnoga	33
4.2.2 Rzeczowniki występujące tylko w liczbie pojedynczej albo mnogiej	35
4.3 Zdrobnienia (de verkleinwoorden)	36
4.4 Słowotwórstwo (de woordvorming)	38
4.4.1 Tworzenie nazw żeńskich	40
5. Przymiotnik (het adjectief, het bijvoeglijk naamwoord)	47
5.1 Odmiana przymiotnika	47
5.2 Stopniowanie przymiotników (trappen van vergelijking)	48
5.2.1 Stopień wyższy (de vergrotende trap)	49
5.2.2 Stopień najwyższy (de overtreffende trap)	49
5.2.3 Przymiotniki nieregularne	50
5.3 Użycie przymiotnika w porównaniach	50
5.4 Słowotwórstwo (de woordvorming)	51
6. Zaimek (het pronomen, het voornaamwoord)	56
6.1 Zaimek osobowy (het persoonlijk voornaamwoord)	56
6.2 Zaimek dzierżawczy (het bezittelijk voornaamwoord)	59
6.2.1 Użycie zaimków dzierżawczych	60
6.2.2 Inne konstrukcje z użyciem zaimka dzierżawczego: op z'n Amsterdams oraz met z'n vieren	62

6.2.3	Inne sposoby wyrażania przynależności	63
6.3	Zaimek wskazujący (het aanwijzend voornaamwoord)	63
6.3.1	Dit/dat, deze/die	64
6.3.2	Degene/diegene, datgene	65
6.3.3	Zulk(e), zo een (zo'n)	65
6.3.4	Zelf, (-)zelfde	66
6.4	Zaimek zwrotny (het wederkerend voornaamwoord) a zaimек wzajemny (het wederkerig voornaamwoord)	66
6.5	Zaimek pytający (het vragend voornaamwoord)	68
6.6	Zaimek względny (het betrekkelijk voornaamwoord)	69
6.6.1	Zaimek względny w odniesieniu do osób	69
6.6.2	Zaimek względny w odniesieniu do rzeczy	70
6.7	Zaimek nieokreślony (het onbepaald voornaamwoord)	71
6.8	Zaimek wykrzyknikowy het uitroepend voornaamwoord	72
7.	Przysłówek (het adverbium, het bijwoord)	78
7.1	Podział przysłówków	78
7.1.1	Przysłówki spójnikowe (de voegwoordelijke bijwoorden)	82
7.1.2	Przysłówki zaimkowe (de voornaamwoordelijke bijwoorden)	84
7.2	Przysłówek er	86
7.2.1	Er jako podmiot gramatyczny	86
7.2.2	Er jako okolicznik miejsca	88
7.2.3	Er a określanie ilości	88
7.2.4	Er jako człon przysłówka zaimkowego	89
7.2.5	Różne funkcje er w jednym zdaniu	89
8.	Liczebnik (het telwoord)	99
8.1	Liczebniki główne (de hoofdtelwoorden)	99
8.2	Liczebniki porządkowe (de rangtelwoorden)	102
8.3	Liczebniki nieokreślone (de onbepaalde telwoorden)	103
9.	Przyimek (de prepositie, het voor- en achterzetsel)	107
10.	Czasownik (het verbum, het werkwoord)	117
10.1	Rodzaje czasowników	117
10.1.1	Czasowniki samodzielne (zelfstandige werkwoorden) i posiłkowe (hulpwerkwoorden)	117
10.1.2	Czasowniki osobowe (persoonlijke werkwoorden) i nieosobowe onpersoonlijke werkwoorden	120
10.1.3	Czasowniki zwrotne (wederkerende werkwoorden)	120
10.1.4	Czasowniki rozdzielnie i nierozdzielnie złożone (scheidbare en onscheidbare werkwoorden)	121
10.2	Rdzeń czasownika (de werkwoordstam)	124
10.3	Czas teraźniejszy (het presens)	128
10.4	Czas przeszły	137

10.4.1	Czasowniki słabe i mocne	137
10.4.2	Czas przeszły niedokonany (het imperfectum, onvoltooid verleden tijd, OVT)	137
10.4.2.1	Tworzenie form imperfectum	137
10.4.3	Czas przeszły dokonany (het perfectum, voltooid tegenwoordige tijd, VTT)	139
10.4.3.1	Tworzenie form perfectum	139
10.4.3.2	Czasowniki posiłkowe	141
10.4.4	Użycie perfectum i imperfectum	143
10.4.5	Czas zaprzyszły (het plusquamperfectum, voltooid verleden tijd, VVT)	145
10.5	Sposoby wyrażania czasu przyszłego	152
10.5.1	Futurum (onvoltooid tegenwoordig toekomstige tijd, OTTT)	152
10.5.2	Czas teraźniejszy w odniesieniu do przyszłości	153
10.5.3	Wyrażenie przyszłości za pomocą czasownika gaan	153
10.6	Tryb warunkowy (conditionalis)	156
10.7	Tryb rozkazujący (imperatief)	156
10.8	Strona bierna (het passief; de lijdende vorm)	161
10.9	Wybrane konstrukcje zdaniowe z bezokolicznikiem	167
11.	Spójnik (het voegwoord)	172
11.1	Spójniki współrzędne (nevenschikkende voegwoorden)	172
11.2	Spójniki podrzędne (onderschikkende voegwoorden)	175
12.	Szyk zdania (de woordvolgorde)	182
12.1	Zdania oznajmujące	182
12.1.1	Szyk prosty	182
12.1.2	Szyk przestawny	184
12.1.3	Szyk zdania podrzędnego	185
12.2	'Trzy części zdania'	187
12.2.1	Werkwoordelijke eindgroep	189
12.2.2	Miejsce okoliczników	191
12.2.3	Miejsce dopełnień	192
12.3	Zdania pytające	192
12.4	Zdania rozkazujące	193
12.5	Negacja	193
12.5.1	Geen	194
12.5.2	Niet	195
	Testy końcowe	202
	Słowniczek	214
	Czasowniki nieregularne	220
	Popularne wyrażenia przymkowe (voorzetsluitdrukkingen)	225
	Połączenia czasowników z przymkami (vaste verbindingen)	228
	Klucz	237

3.2 OPUSZCZENIE RODZAJNIKA

Rodzajnika w języku niderlandzkim nie używa się między innymi przy:

- imionach i innych nazwach własnych, chyba że są częścią jakiejś nazwy.
Porównaj:

Jan is aardig

(Jan jest miły.)

De Albert Heijn is genoemd naar Albert Heijn.

(Albert Heijn [holenderska sieć supermarketów] nazywa się tak, jak jej założyciel – Albert Heijn.)

De Mona Lisa hangt in het Louvre.

(Mona Lisa [obraz] wisi w Luwrze.)

Hij studeert aan de Adam Mickiewicz Universiteit in Poznań.

(On studiuje na uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.)

Zij doet boodschappen in de Piotr i Paweł.

(Ona robi zakupy w Piotrze i Pawle.)

- tytułach i formach zwrotu do adresata, jeśli są użyte z imieniem bądź nazwiskiem:

Koning Willem-Alexander en Koningin Máxima

(król Wilhelm-Aleksander i królowa Máxima);

Mevrouw Willems, komt u binnen.

(Pani Willems, proszę wejść.)

De lezing van professor Willems was bijzonder interessant.

(Wykład profesora Willemsa był szczególnie interesujący.)

ALE:

De koning bedankt voor de samenwerking.

(Król dziękuje za współpracę.)

- nazwach zawodów i funkcji, jeśli są użyte jako orzecznik:

Mijn tante is verpleegster.

(Moja ciocia jest pielęgniarką.)

We zijn studenten.

(Jesteśmy studentami.)

Mijn neef wordt binnenkort piloot.

(Mój kuzyn zostanie wkrótce pilotem.)

6.2 ZAIMEK DZIERŻAWCZY

(het bezittelijk voornaamwoord)

Zaimki dzierżawcze, podobnie jak osobowe, również mogą występować w formie pełnej i zredukowanej; we współczesnym języku niderlandzkim nie odmieniają się przez przypadki. Podkreślone formy zredukowane często występują w języku pisanym.

	Forma pełna	Forma zredukowana
ja – mój ty – twój Pan / Pani – Pani / Pana on – jego ona – jej ono – jego	mijn jouw uw (wymawiany jako 'u+' [yw]) zijn haar zijn	<u>m'n</u> je <u>z'n</u> <u>d'r</u> <u>z'n</u>
my – nasz wy – wasz Państwo – Państwa oni / one – ich	ons / onze jullie uw (wymawiany jako 'u+' [yw]) hun	je

- Formy zredukowane są używane najczęściej w języku mówionym, kiedy zaimek osobowy nie znajduje się w pozycji akcentowanej. Podobnie jak w przypadku zaimków osobowych, formy pełne zaimków dzierżawczych obowiązują w zdaniach wyrażających kontrast (podkreśleniem zaznaczono akcent zdaniowy):

De dieven hebben zijn auto gestolen. (Złodzieje ukradli jego samochód – ale nie mój.)

De dieven hebben z'n auto gestolen. (Złodzieje ukradli jego samochód – ale nie jego rower.)

- Warto zauważyć, że w języku niderlandzkim nie ma odpowiednika polskiego zaimka swój:

Muszę posprzątać swój pokój. – **Ik moet mijn (=mój) kamer schoonmaken.**

Rozstał się ze swoją dziewczyną. – **Hij en zijn (=jego) vriendin zijn uit elkaar.**

- W pierwszej osobie liczby mnogiej zaimka ons używa się ze słowami, które mają rodzajnik het, a zaimka onze ze słowami, które mają rodzajnik de. Warto więc zauważyć, że zaimek ons zachowuje się tak samo jak odmieniany przymiotnik (zob. 5.1 Odmiana przymiotnika), np.:

het huis (dom) – **ons huis**; **het kind** (dziecko) – **ons kind**; **het boek** (książka) – **ons boek**;

de auto (samochód) – **onze auto**; de dochter (córka) – **onze dochter**

ALE:

het huis van **ons**; het kind van ons, het boek van **ons**

de auto van **ons**, de dochter van **ons**

ĆWICZENIA

1 Uzupełnij poniższe zdania poprawną formą podmiotową lub dopełnieniową zaimków osobowych podanych w nawiasach.

Przykład: Hoe gaat het met hem (hij)?

1. Wil (jij) met (ik) naar het feestje of met (zij, meervoud) naar het concert?
2. (ik) moet met (u) dringend afspreken. (wij) moeten over (hij) praten.
3. Hebben (jullie) al genoeg gegeten? (ik) heb nog een stukje lekkere taart van (zij, enkelvoud) gekregen.
4. Vinden (jullie) het leuk om samen met (wij) naar Parijs te gaan?
5. Heeft (hij) zin in fietsen of in wandelen? (ik) maakt het niet uit.
6. (wij) hebben een grotere hond dan (hij).
7. (jij) wilt weten of mijn vriend en (ik) nog steeds samen zijn, waarom vraag (jij) het (ik) niet gewoon?
8. (hij) heeft verkeerde informatie gekregen. (ik) bedoelde niet
9. (hij) maar (jij). (jij) bent welkom om mee te doen aan ons project.
10. Mag (ik) iets vragen? Weet (jij) of (zij, meervoud) nog steeds lesgeven op die talenschool?
11. Op zondag maakt (zij, enkelvoud) een uitstapje naar Zakopane. Helaas heeft
12. (enkelvoud) geen goede wandelschoenen. Wie kan (zij, enkelvoud) een paar schoenen lenen?

2 Uzupełnij poniższe zdania zaimkami hen i hun.

Przykład: Ze ontslaat hen.

1. Ik heb dat boek al lang geleden gegeven.
2. Die geur maakt misselijk.
3. Aan heb ik niets meer te zeggen.
4. kan je wel vertrouwen.
5. Vraag het maar aan
6. Anna heeft mooie bloemen van gekregen.
7. Hij pakte de bal af. Maar de fiets heeft hij van niet afgepakt.
8. Zij blijft bij wonen.

10.2 RDZEŃ CZASOWNIKA (de werkwoordstam)

Aby odmienić czasownik w czasie teraźniejszym lub utworzyć formy czasu przeszłego, trzeba najpierw wyodrębnić jego rdzeń.

Jak już wspomniano wcześniej, bezokolicznik w większości przypadków kończy się na **-en**, w nielicznych przypadkach zaś na **-n**. Rdzeń czasownika otrzymujemy po odjęciu od bezokolicznika teje końcówek:

kijken (patrzeć) – en → **kijk**
 werken (pracować) – en → **werk**
 kosten (kosztować) – en → **kost**
 antwoorden (odpowiadać) – en → **antwoord**

zien (widzieć) – n → **zie**
 doen (robić) – n → **doe**
 gaan (iść) – n → **ga**
 staan (stać) – n → **sta**

Szczególną uwagę należy zwrócić na długie i krótkie samogłoski oraz v i z (zob. 2.1.1 Pisownia samogłosek oraz 2.2.1 Pisownia spółgłosek)

Czasownik	Rdzeń
samogłoska długa: po odjęciu końcówki zmiana sylaby z otwartej na zamkniętą → samogłoska w rdzeniu zapisywana podwójnym znakiem	praten (rozmawiać) → praat maken (robić) → maak eten (jeść) → eet nemen (wziąć) → neem spelen (bawić się) → speel organiseren (organizować) → organiseer kopen (kupować) → koop duren (trwać) → duur ALE: komen (przychodzić) → kom ergeren (złościć) → erger
samogłoska krótka w połączeniu z podwójną spółgłoską: odejmujemy końcówkę wraz z jedną spółgłoską, ponieważ sylaba nie może się kończyć na podwójną spółgłoskę.	zitten (siedzieć) → zit zetten (postawić) → zet leggen (położyć) → leg liggen (leżeć) → lig stoppen (zatrzymać) → stop

Czasownik	Rdzeń
v lub z przed końcówką: zmiana v → f oraz z → s, ponieważ v i z nie mogą kończyć sylaby.	leven (żyć) → leef geloven (wierzyć) → geloof verven (malować) → verf durven (odważyć się) → durf reizen (podróżować) → reis verhuizen (przeprowadzać się) → verhuis grenzen (graniczyć) → grens vrezzen (bać się) → vrees
rdzeń czasowników zakończonych na -iën kończy się na -ie.	skiën (jeździć na nartach) → skie ruziën (kłócić się) → ruzie

ĆWICZENIA

1 Wybierz poprawną formę rdzenia podanych czasowników.

Przykład: spelen: **speł** / speel

1. spreken: spreek / sprek / sprekk
2. verstaan: verstaai / versta
3. trekken: trekk / trek / treek
4. ontslaan: ontsla / ontslaa
5. bidden: bidd / bid
6. vertellen: vertel / vertell
7. vertalen: vertal / vertaal
8. zwemmen: zwemm / zwem
9. studeren: studeer / studer
10. kennen: ken / kenn

2 Wybierz poprawną formę rdzenia podanych czasowników.

Przykład: leven: **leef** / lef / leev

1. beloven: belof / beloof / beloov
2. blijven: blijv / blijf
3. vriezen: vriez / vries
4. beven: beef / beev / bef
5. blazen: blaaz / blas / blaas
6. schrijven: schrijf / schrijv

NIDERLANDZKI

Gramatyka z ćwiczeniami

Niderlandzki Gramatyka z ćwiczeniami to napisany przystępnym językiem podręcznik wraz z ćwiczeniami dla początkujących i średnio zaawansowanych (poziom A1-B1). Wyczerpująco przedstawia najważniejsze zasady gramatyki języka niderlandzkiego i uczy posługiwania się nimi w praktyce.

Repetitorium objaśnia **najważniejsze zagadnienia gramatyczne**, m.in. odmianę rzeczownika, przymiotnika i przysłówka, czasy i tryby czasownika, użycie rodzajnika, przyimków, zaimków oraz szyk zdania. Część teoretyczna uzupełniona jest licznymi przykładami zastosowania reguł w praktyce.

135 różnorodnych ćwiczeń o różnym stopniu trudności wraz z kluczem odpowiedzi pozwala na samodzielne sprawdzenie stopnia opanowania materiału. W książce znajduje się również słowniczek, lista popularnych wyrażen przyimkowych oraz tabela czasowników nieregularnych.

NIDERLANDZKI GRAMATYKA Z ĆWICZENIAMI TO WYJĄTKOWA KSIĄŻKA, Z KTÓRĄ:

- nauczysz się odmiany podstawowych części mowy oraz użycia rodzajników, przyimków i zaimków
- opanujesz szyk zdania
- dzięki licznym ćwiczeniom nabędziesz umiejętność poprawnego posługiwania się językiem w praktyce

Katarzyna Wiercińska – absolwentka Katedry Filologii Niderlandzkiej Uniwersytetu Wrocławskiego. Rozprawę doktorską obroniła na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, gdzie obecnie pracuje. Od kilku lat prowadzi zajęcia praktyczne z języka niderlandzkiego i historii języka niderlandzkiego.

EDGARD
JEZYKIOMBCE.PL

Obserwuj nas

pełna oferta:
www.jezykiobce.pl

Zdjęcie front © freesurf, © somartin
- Fotolia.com